

Po konfiskaciji druga izdaja!

BELOKRANJEC

Izhaja 1. in 15. vsakega mesca. — Naročnina za celo leto znaša K 1.50.

Glasiilo belokranjskih kmetov.

Vse pošiljatve prosimo na naslov „Belokranjec“ Gradac, Bela Krajina.

Geslo: Na delo za staro pravdo.

I. letnik.

Ljubljana, dne 15. vinotoka 1908.

Štev. 15.

Zbirka v Crnomlju

ob priliki ljubljanskih dogodkov.

Namesto venca na grob narodnih žrtev Lundra in Adamiča so darovali šolski Družbi Sv. Cirila in Metoda: naravnost Družbi so poslali: Oton Ploj, c. kr. notar K 20, Ivan Nagu, c. kr. poštar K 10, I. Merc K 2. — Po g. Ušlakarju so poslali: I. Ušlakar, notar. kand. K 2, A. Kuder, sod. prist. K 1.50, Ign. Klinc, c. kr. davkar K 1, I. Weiss, c. kr. kancelist K 1, A. Blažon, hran. tajnik K 1, Fr. Šetina, nadučitelj K 1, I. Korbar, c. kr. fin. konc. K 1, M. Dolenc, učitelj K 1, L. Seljak, c. kr. kancelist K 1, I. Modrijan, c. kr. davčni oficijal 30 v, I. Škubic, mesar K 1, Ljud. Kunc, pis. pom. 40 v, Stanko Bavdek, pis. pom. 40 v, I. Eppich 10 v, I. Perhave 18 v, Ljudmila Bukovic, učiteljica 50 v, I. Baier, učiteljica 50 v, A. Stepec, c. kr. kancelist K 1, I. Spreicer 40 v, Bogdan Šetina 50 v, Matilda Spreicer K 1, I. Levstek 60 v, I. Radič, c. kr. kancelist K 1, K. Müller K 1, Satorsek, brivec K 1, Ign.

Perhanc, c. kr. davč. kontrolor K 1, Pepica Urhova K 1, gospodične Puhkove K 1.40, Mici Spreicerjeva 60 v, A. Zurec, trgovec K 1, A. Kunc, trgovec K 1, I. Weiss, d. prakt. 10 v, Pepca Lozarjeva 60 v, Anica Lozar-50 v, nadpor. Jeršinovic K 1, I. Puhek, trgovec K 1, A. Pavlin, višji živinozdravnik K 1, Bavdek St. 20 v, I. Jeršinovčeva 30 v, Aug. Skubičeva K 1, Mici Geltarjeva K 1, Janko Schweiger K 1, Pepica Lilkova K 1. — Za žrtve v bolnici je poslal Oton Ploj, c. kr. notar K 10.

Konfiscirano!

Konfiscirano!

Podlistek.

Moj prvi izlet v Belo Krajino.

Dovršil sem tretjo šolo in sem si prihranil od instrukcij malodane 200 K. Moj sošolec Matevž, kojemu smo rekli Pilatuž, je pa prav ob koncu leta dobil štipendijo za 416 K. Domenila sva se, da si malo pogledava širni svet. Odšla sva čez Kamnik in Črno v Savinjsko dolino, potem preko Celja in Zidanega mosta v Zagorje, čez Trojane v Ljubljano. Odtod sva jo mahnila čez Ribnico v Kočevje ogledat si slavno „Rinžo“. Iz Kočevja sva hodila ves dan po samih gozdovih in bilo je naju nemalo groza, ko sva sredi kočevskih gozdov naletela na cel tabor ciganov, ki so naju kar obkolili. Dala sva vsakemu par novčičev, potem pa urnih krač odšla, pa sva se skrila za neko skalo ter čakala, če morebiti ne pride par ciganov z noži za nama. Ko sva tiho sedela kake pol ure v senci, in sva videla, da naju

cigani ne marajo vzeti, sva si globoko od-dahnila in nadaljevala svojo pot. Prišedši na Grič pri Črnomlju sva bila že precej izmučena. Ogledala sva si z vzišenega stališča Belo krajino in jo mahnila tja, kamor sta naju vabila kar dva zvonika — v Dragatuš. Župnik Peter Mohar naju je prav ljubeznjivo sprejel ter je naju gostil kar več dni skupaj. Zahvalivši se mu za gostoljubje sva krenila čez Črnomelj in Gradac proti Metliki. V Podzemlju sva se šla kopat v Kolpo. Tako krasne kopeli še nisva poznala! Kolpa je bila zelo gorka in nikjer pregloboka. Kakor dve mladi razposajeni vidri sva se podila po mehkih, božajočih valih. Končno pa naju je spomnilo proti vrhu Gorjancev posmehujoče se solnce, da bo treba misliti na večerjo in prenočišče. Okrepčana po kopeli sva urno pobirala pod noge pot v Metliko, kamor sva prišla že v mraku. Zavila sva v Pezdirčevo gostilno in si naročila vsak $\frac{1}{4}$ l vina. V prvi sobi ni bilo razen naju žive duše, v drugi sobi pa je bil velik šunder. Povprašala sva gostil-

ničarko, če ima za naju kako sobo, pa je rekla, da nima nobene sobe na razpolago. Vtrujena in vsled vesti, da tu ne dobiva prenočišča, sva žulila vsak svoje vino in premišljevala, kam pojdeva v temi, ker nama je bilo mesto čisto tuje. Pa tudi lačna sva bila, večerje pa nisva hotela naročiti, češ da bova večerjala tam, kjer bova prenočevala. Ravno sva hotela plačati in oditi, kar se odpró vrata druge sobe in precej dobro rejen in — po obrazu sodeč — dobrodušen gospod z angleškim klobukom je šel skozi prvo sobo: Veselo šumenje in vrvenje pa nama je vdarjalo na uho, pa tudi v nos naju je začel prijeten vonj pečenke tako žgačkati, da se je nejevoljno oglasil želodec s pomenjkljivem kruljenjem. Že sva omahovala, če bi vendar ne kazalo kar tu večerjati, da zadovoljiva prejkomogoče večnega nezadovolneža — želodec, kar se vrne preje omenjeni gospod v sobo. Pristopi k nama in naju prijazno vpraša, kdo in kaj da sva. Ko mu poveva, da sva dijaka, prime vsakega z eno roko in naju vede v drugo sobo rekoč:

Ali ste že poslali naročnino
K 1-50 za celo leto
K 2-50 za vse dežele izven Avstro-Ogrske
 na naslov
Belokranjec, Gradac
 Bela Krajina?

Pošljite takoj, če še niste. To malenkost lahko utrpí vsak. Priporočajte naš list tudi svojim znancem.

Konfiscirano!

Slovanski časnikarski shod v Ljubljani.

Pred dobrim mesecem se je vršil v Ljubljani shod časnikarjev vseh slovanskih narodnosti, kot smo že na kratko sporočali.

Namen teh shodov je, da se slovanski časnikarji, to je ljudje, ki pišejo in urejujejo slovanske časnike, shajajo, spoznajo in pogovore o svojih skupnih zadevah. Razprave strokovnega značaja na tem shodu naših čitateljev ne bodo zanimali. Opozorimo naj samo na nekaj podrobnosti, ki so splošnega pomena.

Prvi pomen tega shoda v Ljubljani je bil, da so se sešli in osebno spoznali tam časnikarji vseh slovanskih narodov: Rusi,

Čehi, Poljaki (ruski, pruski in avstrijski), Slovaki, Slovenci, Hrvatje, Srbi in Bolgari.

Zelo važno je bilo, da je vladalo na tem shodu popolno edinstvo; odpadli so končno vsi prepiri, ki so bili po zgodovinskem razvitku ali po tujcih umetno zasejani. Mirno so sedeli poleg sebe Rusi in Poljaki, Srbi in Hrvatje, Srbi in Bolgari. Važnost je še večja zato, ker bodo časnikarji s svojimi listi uplivali tudi na ostalo občinstvo v znamenju slovanske vzajemnosti.

Nadaljna zanimiva stvar je bila ta, da so se Slovani prav lahko med sabo razumeli! Nemci nam radi očitajo, da je vseslovanski občevalni jezik — nemščina. Na tem shodu je bilo videti, da to ni res. Če je količkaj dobre volje, more izobražen Slovan razumeti vsa slovanska narečja. Na ljubljanskem shodu, ki je trajal tri dni, se ni izpregovorila niti ena nemška beseda. Kako mogočna je zavest, ko človek začuti tako jasno, da ima rojake po celem širnem slovanskem svetu, od našega Triglava do zadnjih ruskih mej na kitajski in japonski meji, od mrzlih severnih krajev notri do „turškega“ Carigrada.

Shod je bil važen dalje zato, ker se je vršil v naši beli Ljubljani. Majhni smo mi Slovenci, ali med vsemi temi Slovani je bilo čutiti, kako smo veliki kot Slovani. Posledice osebnega spoznavanja slovanskih časnikarjev z našimi razmerami za nas Slovence so se kmalu pokazale — za časa ljubljanskih dogodkov, ko so vsi ti časnikarji po celem slovanskem svetu pisali o njih, o Ljubljani, kjer so pred kratkem bili sami.

Omenim naj še par posameznosti. Med ostalimi je bil tu n. pr. Kašub, med. dr. Czarnowski (Črnovski) iz Berlina. Povedal je, da so v največji bližini glavnega mesta vseh Nemcev Berlina tri slovanske vasi, kjer prebivajo njegovi rojaki Kašubi. To so zadnji ostanki polabskih Slovanov, katere so Nemci ponemčili zlasti s pomočjo Nemškega viteškega reda. Sedaj imajo v knjigah poljski jezik.

„Gospodje študentje pa morajo biti pa z nami“. Predno se dobro zaveva, kako in kaj, sva že bila v drugi sobi sredi dražestnih dam in veselih gospodov. Najin voditelj naju kar počez predstavi kot dva dijaka iz Ljubljane, nama pa pove, da vidiva, pred seboj družbo, slavečo zaroko g. Fuchsa mlajšega. Nato pristavi: „Jaz sem pa tukajšnji notar Štajer. Zdaj pa le hitro zvrnita vsak en kozarec vina na zdravje zaročencev. Ker je bil velik kozarec, skoraj tolik kakor najin glad, sva se obotavljala, toda notar naju potolaži, češ, da ga bova en kozarček že zdelala, pa da se bo takoj dobila mala podlaga za nadaljne kozarce. Zaprla sva oči in izpraznila svoj kozarec. Notar se je takoj odstranil in je pripeljal s seboj gospodinjo Pezdirko ter ji naročil, naj dá nama dobre večerje in nama preskrbi sobo z dvema posteljema. Gostilničarka je nekoliko ugovarjala, da nima sobe, nazadnje pa se je udala rekoč, da bi sobe nikomur ne pripravila, notarju na ljubo pa da jo bo za naju pripravila. Ko sva si z izvrstno večerjo pri-

vezala dušo, sva se šele začela ozirati po družbi. Za naju mlada dijaka je bila taka pestra, vesela in ljubeznjiva družba nekaj povsem novega. Prijazne besede enega in drugega, sramežljivost in vedno bolj sva se vdajala splošnemu veselju.

Tedaj pristopi k nama notar Štajer in ponudi vsakemu tri portorike. Bila sva v velikanski zadregi, kajti nihče izmed naju še ni pušil. Ker pa sva se sramovala to priznati, sva vzela ponujene smodke in jih položila na mizo, toda že nama je vžgal nek sosed na desno vžgalico in — hočeš, nočeš, moraš, zapalila sva vsak svojo smodko. Tedaj pa je zaoril splošen smeh, kajti silno sva skremžila obraze, ko sva potegnili prve dime. Zavladalo je splošno veselje in lepe pesmice, domači zvoki, so doneli po dvorani. Žal, da midva nisva več veliko videla in slišala, ker so se nama od tobakovega dima možgani nekoliko prehladili.

(Dalje prih.)

Prof. J. V. Hrasky, prof. češke tehnike v Pragi, je državni poslanec, bivši član mestnega sveta v Ljubljani, je izpregovoril na banketu nekaj besedi, ki bi naj jih zlasti kmetje dobro zapomnili. Dejal je približno tako: mi Slovani se ne smemo preveč zanesti samo na politično delovanje v parlamentu. Poslanci pridejo tam v restavraciji skup, hitro pregledajo časnike, pa so „informirani“. Mi moramo eden drugega obiskati doma in zlasti delati na — gospodarskem polju. Tu nam nobena vlada ne more do živega. More nam nagajati, ne more pa stalno zaprečiti, da bi ne nosili svojega denarja, dajali za služka, komur mi hočemo. — Priporočal je ustanovitev vseslovanskega tehničnega glasila kot brezplačne priloge vseh slovanskih časnikov, na tak način, kot je bil Slovenski Tehnik, da bi se Slovani tako osamosvojili tudi na tehniškem polju.

Slovak dr. Blaho je povedal, kako so preganjani na Ogrskem Slovaki. Zapirajo jih, prepovedujejo jim shode, toda Slovaki ki se imenujejo sami „Slovence“, se ne dajo.

Izmed Rusov bo za nas najzanimivejši Pavel Nikolajevič Miljukov. Ko smo šli po shodu na izlet v Postojno, je povedal Miljukov, kaj je njega do tega privedlo, da je osnoval „kadetsko“ stranko v ruski dumi t. j. ruskem državnem zboru. Stranka je nastala iz dveh drugih strank in je danes na ruskem najvplivnejša. Miljukov je njen ustanovitelj in eden najvplivnejših članov. Zastopa Petrograd. Kako važen je njegov mandat je videti iz tega, da je dobil pri volitvah on 22.000 glasov, dočim jih je dobilo 300 drugih poslancev skup samo 19 tisoč. Na vprašanje, kako je prišel na misel ustanovitve največje politične stranke na slovanskem svetu, je dejal. Na to misel sem prišel na Bolgarskem, ko sem tam videl, kaj more doseči vztrajen narod brez aristokracije in drugih visokih stanov, sem začutil da je slovanska bodočnost edino na najširši demokratični podlagi. Zato se ne zahvaljajte Vi meni, da sem prišel med Vas Slovence, temveč narobe, jaz se zahvaljujem Vam Slovcem, zato kar sem se pri Vas naučil. Kar sem videl pri Bolgarih, vidim pri Vas še v večji meri, ker kar ste si vstvarili vi Slovenci, ste si vstvarili vse z lastno pomočjo vkljub vsem zaprekam, čeprav niste samostojni kot so Bolgari.

Te besede odličnega ruskega politika nam kažejo, v kakšni smeri se bo gibala slovanska politika — v smislu najširših ljudskih slojev, slovanskega kmeta. Bolgarski kmet je s svojo živahnostjo dosegel v 30 letih svoje samostojnosti toliko, da vpliva na misel vplivnega Rusa, da osnuje najmočnejšo stranko v ogromni Rusiji, ki naj vodi politiko po istem načelu — načelu človeške enakosti in dostojnosti ter samopomoči. A isti politik pride med nas revne od povsod zasmehovane in tlačene Slovence, ter pri nas najde nov vir tolažbe in poguma za nadaljne delo. Naš mali narod da s svojim trpljenjem in vztrajnostjo ruskemu človeku oporo za delo med njegovim velikim narodom, a ko to delo rodi med Rusi

tisočeren sad, pride čas, ko dobi naš kmeti narod svoj vpliv poplačan v krepki moralni in gospodarski, kulturni opori ruskega mužika, ruskega kmeta.

Ta zavest skupnosti, zavest, da imaš še na milijone in milijone sovrstnikov po širnem slovanskem svetu, naj ti bo, slovenski kmet, v oporo in tolažbo, da pride enkrat čas, ko ne bodo zmagovali tisti, ki so močni z ognjem in mečem, z nasiljem in krivico, temveč ko ovladajo svet oni, ki bodo močni s spoštenjem in veseljem, zdravjem in pravičnostjo. Tedaj pride čas, ko med Slovani ne bo vzajemnost trpljenja, temveč vzajemnost moči in kulture.

To, kar nas uči, kar nam priča in kar ima za posledice tak shod, kot je bil vse-slovanski časnikarski v Ljubljani, nam je najlepše zadoščenje na krivice, ki jih doživljamo. Probujemo se. In če je prenesel slovenski kmet kmečke upore, če je prenesel češki Belo goro, prenesemo tudi še to. S slamo krita kočja slovenskega kmeta je preživela mogočne grajske utrdbe. V nji je sveža kri in zdrav razum, grad je propadel, ker se je njegovim prebivalcem zastrupila kri, ker so mislili, da so oni višji kot mi, kot danes mislijo o nas drugi. Bomo, ko njih ne bo, kot smo, ko grajščakov ni.

Bosna in Hercegovina avstrijski.

S pismom od dne 5. t. m. je proglasil avstrijski cesar, da spadata Bosna in Hercegovina odslej pod našo državo.

Pred 30 leti je na Turškem vse vrelo, istotako v Bosni in Hercegovini. Naša vlada je na shodu evropskih držav dobila nalogo, da je zasedla Bosno in Hercegovino s svojo vojsko, in jih prevzela v svojo upravo. Vrhovni gospodar pa je ostal po imenu sultan. Tako je ostalo 30 let. Pred kratkem so pa na Turškem oklicali ustavo, t. j. Mladoturki so prisili sultana, da je dal iz rok samovlado ter da bo moral odslej vladati pod nadzorstvom parlamenta. Sedaj so se z bali turški sosedje, da bo treba Turku dati nazaj, kar so mu tekom časa pobrali. Bolgarski knez se je proglasil za kralja, ter zavzel za stalno kos turške zemlje. Vzhodno Rumelijo, ki je bila podobno pod Bolgarsko upravo, kot Bosna pod našo; razentega je bila cela Bolgarska po imenu tudi še pod vrhovnim poglavarstvom sultana.

Naša država je poklicala vojsko iz Novega Pazarja, Bosno pa proglasila za svojo in ji obljubila dati parlament.

Albanci hočejo biti tudi samostalni. Grki so vzeli otok Kreto.

Ker je v Bosni večina prebivalcev Srbov, je pa na Srbskem veliko razburjenje. Srbi hočejo Bosno za se, Črna Gora bi rada Hercegovino. V Belem Gradu so neprenehoma demonstracije proti Avstriji, nabirajo se prostovoljci za vojsko, zbirajo denar itd. Vse evropske vlade svarijo Srbsko pred prenapetim korakom. Srbija ima 2 milijona ljudi, Avstrija 50.

Kaj se iz vsega izcimi, še ni mogoče povedati. Pač pa je nevarnost na Balkanu velika. Vsaka država bi rada kos Turčije,

pa se ne upajo prav začeti. Vojske so v času denarnega gospodarstva vedno dražje. Angleži so n. pr. v burski vojski zavojskovali 5000 milijonov in porabili vse državne prihranke zadnjih 50 let. A to je največja in najbogatejša država sveta, in Burov je bilo pod puško le okrog 40.000.

S stališča avstrijskih Slovanov je aneksijo Bosne in Hercegovine le odobravati, ker z njenimi 1,800.000 prebivalci je toliko Slovanov v Avstriji več. Nemci se že danes boje, da se stališče Slovanov vsled tega okrepi.

Korak — nazaj!

„Domoljub“ prinaša v številki od 8. t. m. dolg članek o ustanovitvi neke zveze v Metliki. Predvsem je treba pripomniti, da je dopisnik povedal število udeležnikov v kronski veljavi, ker jih je videl kar 200 namesto 100, ki so bili na Kondovem vrtu. Dalje si je dovolil posvetiti ustanovitev z majhno lažjo: „kmečki župani so bili vsi zastopani“. Če bi bil pridejal: „kar jih je bilo tam“, bi imel prav. Ker pa niso bili navzoči niti vsi župani iz metliškega okraja, je njegova trditev prav navadna laž. Ustanovitev zveze, ki je baje kmečka, pa ima sedež v mestu Metliki, ker je tam njen predsednik organist, je bila tako samo pretveza. Kmet dekan Erzar je začutil potrebo po kmečkem kandidatu za Belo Krajino. Ta ima sicer 29.000 ljudi, toda shod si je drznil v njenem imenu postaviti nekega Zurca izza Gorjancev za našega kandidata. Kmetje, kaj se ne pravi to norčevati se iz nas!? Državni poslanec in deželni poslanec sta tujca, sedaj nam pa pravijo zopet, da bomo za tujca dobri. Ne bi se čudili, če bi bili proglasili gospoda župana Matjašiča za kandidata, ki je vsaj domačin in o čigar kandidaturi se je že govorilo. Toda oni „zavedni kmetje“ niso imeli na shodu niti toliko kmetске zavesti, da bi bili izvolili vsaj svoji, baje kmetски zvezi, vsaj za predsednika moža kot je g. Matjašič, ki je za svojo stranko že toliko tudi gmotno žrtvoval. To je res, če bi bil za predsednika trden kmet, bi se mu iz župnišča nič ne moglo, če bi se kmetom z isto zvezo enkrat tako poljubilo narediti, kot so naredili z Metliško rajfajzovko. Sedaj, ko je za predsednika metliški organist Mihelčič, ga ima prošt takoj pri roki in če ne bo „priden“, lahko tako naredi z njim kot je podzemeljski župnik z svojim organistom.

Radovedni smo zakaj naj bi volili tujca Štemburja. Vsa čast mu, lahko da je prav fest mož, toda kakšne zasluge pa ima on za Belo Krajino? Šukljeta smo morali voliti baje zaradi njegovih zaslug za železnico. Kaj pa je g. Zurec za nas naredil? In kaj neki naredi? „Domoljub“ pravi, da so na shodu kričali: „Živio naš Štembur, ki je bil z nami na Dunaju pred cesarjem!“ To vendar še ni vzrok, da bi zato moral biti naš poslanec. Potem bi tudi „Zeleni Jurij“ lahko mandat zahteval od nas, ker je bil tudi z nami na Dunaju.

Takšni shodi dokazujejo za gospode, da gre njih stvar počasi, sicer pa stalno —

nazaj. Pred je bila Bela Krajina tako vsa njihova, da sploh nikogar niso pri nas nič vprašali. Vse se je naredilo kar v Ljubljani. Odkar se naš kmet organizira sam, so pa ljubljanski gospodje še celo blagovolili sem doli v oddaljeno Belo Krajino poslati organizirat doktorja-jurista naše kmete. Toda gospoda: kmet je spregledal, postavil se bo res na lastne noge, pa ne s pomočjo drugih, temveč sam! Ne boste nam namreč zamerili, da Vaši ljubezni nič kaj ne zaupamo, ljubezni, ki nas prej ni poznala, ki šele sedaj za nami leta, ko smo g. Šukljetu zadnjič pokazali, da ni več tako kot je bilo v prejšnjih „starih, dobrih časih“. Kakor ste ustanovili svojo „župansko zvezo“ žalostnega spomina, ustanavljate sedaj pred volitvami novo. Povemo vam pa samo to: če mislite, da nam kmetom zadostuje samo politika in volitve, se motite. Motite se tudi, če mislite, da nam zadostuje gospodarsko delo, kot so farovške posojilnice, kjer sme kmet nositi samo jamstvo s celim svojim premoženjem, a če je kaj profita, pa po § 14. odločuje — župnišče. Le organizirajte! Pride čas, ko prikorakajo naše čete in zavzamejo ter obdrže kar bo dobrega, tako kot smo vam vzeli — metliško hranilnico.

Na svidenje torej tisti čas, ko bo stal kmet na lastnih nogah in tudi — mislil z lastno glavo in odločal z lastno voljo.

Iz Bele Krajine.

Zaplomba. Zadnja številka je bila zaplenjena. Kaj je to? Kadar vlada noče, da bi časopisi kaj pisali, jih zapleni, to je, v tiskarni pobere vse že tiskane izvode, ter dovoli potem tiskati list, če se vzame ven, cesar ne dovoli objaviti. Zato je oni prostor bel. Nam so zaplenili celo cesarjevo geslo „Viribus unitis“ in cel uvodni članek, kjer je bil tudi del dr. Šušteršičevega govora, objavljen v „Slovenca“, odstavki iz „Slov. Naroda“ itd. Ko pride državni zbor, damo članke interpelirati, to je, kak poslanec jih v državnem zboru prebere, in potem se smejo tiskati, ker se govorov državnih poslancev ne sme zapleniti. — Ker ljudstvo tako že ve, kaj se je v Ljubljani godilo, g. državni pravnik nikakor ni dosegel svojega namena. Gmotne škode vam pa tudi ni napravil. Ker se vas preganja, napnimo vse sile, da bo list izhajal v bodoče na 8 straneh.

„Kranjska hranilnica“. Kot poroča „Slov. Narod“, so dvignili Slovenci iz „Kranjske šparkase“ v Ljubljani radi ljubljanskih dogodkov čez 6 milijonov kron v enem tednu. Cenzura konfiscira svoje, mi Slovenci pa svoje in tako bo obema prav.

Za župana v Metliki je bil izvoljen dosedanji župan g. Jutraž. Ker pada sedanja županska doba baš v dobo stavbe železnice, čaka sedanji odbor mnogo hvaležnega dela. Upati je, da bo kos ti nalogi. Iz malega pokrajinskega mesteca se ima Metlika tekom nekaj let razviti v važno mejno želez. postajo. Želeti je, da bi se s spremembo razmer znali okoristiti pred vsem domačini. Važno besedo pri tem delu bo

imel novi odbor. Kot avtonomna oblast, in naj vrši isto v narodnem in gospodarskem oziru tako, da opraviči zaupanje volilcev.

Osebnosti. G. Bučar Julij, sod. tajnik pri c. kr. okrožnem sodišču v Novem mestu je bil imenovan sodnim svetnikom istotam. Iskrene čestitke g. svetniku, ki je za časa svojega 13 letnega službovanja kot sodni pristav v Črnomlju, pridobil tako rekoč domovinsko pravico med nami še vedno rad spominja naše Bele Krajine ter pride med svoje stare znanke, kadar mu je mogoče.

Konfiscirano!

— Še nekaj.

Naši vinogradniki poleti večinoma pijejo pivo, doma pa imajo polne sode vina, ki ga ne bodo tako lahko prodali. Ven našega vina ne bomo mogli izvažati, ker se dobi v Istri še vina po 10—14 vinarjev liter. Morali bomo gledati, da vsaj doma prodamo kolikor največ vina za primerno ceno. Ako pa pijemo po gostilnah le pivo, gotovo ne bomo vina spravili v denar. —

Konfiscirano!

Iz Radenc. Perše Peter, 17 let star, iz Gor. Radenc, užgal je dinamitno kapico (kapsel), ki mu je odtrgala končne členke (jagodice) treh prstov leve roke.

Semič Dne 12. oktobra t. l. imeli smo v Semiču semenj. Prignane je bilo mnogo živine, pa tudi trgovina, kupčija je bila dobra. Posebno debelo živino so tuji trgovci pobrali. — Grozdje in vino smo že vse pospravili. Vino je dobro in dosti ga je, samo po njega ni nikogar. Želeti bi bilo, ker je drugo tako vse suša vzela. Edini vir dohodkov našega kraja je bilo in bo vino. Če to dobro spravimo v denar, bo že, če ne, pa ne vemo, kaj bo. Vinarska zadruga ima pri nas mnogo hvaležnega dela.

Ogenj v Metliki. V četrtek 8. t. m. je začelo goreti v dimniku pri g. Emilu Fux. Ogenj bi bil lahko postal zelo nevaren, kajti skoro vsa sosednja poslopja so krita z šinkelni, da ga ni o pravem času opazil Pakar Tone, ki je gnal ravno živino napajati. Vrla požarna bramba pod vodstvom g. Fleischmana je bila takoj na mestu ter zasluži v resnici vso pohvalo ter podporo od občinstva, kajti pokazala je, da je vredna zaupanja, ki ga stavi v njo občinstvo. Obsojati se pa mora vsekakor malomarnost pri ometanju dimnikov, ki je že večkrat povzročila v Metliki ogenj. Seveda ako je naš dimnikar policaj in dimnikar obenem, ne more obeh poslov dobro opravljati. Kaj bo res šele enkrat hud požar moral naučiti naše mestne očete izračunati, da se bolj splača prej šteti

nekaj kron za dimnikarja, kot poznejše trpeti mnogo tisočakov škode.

Konfiscirano!

Zakup daca. Na naš poziv v predzadnji številki Belokranjca sklical je g. Kožar naš reprezentant, res gg. odbornike, na povse nov način. Povabil jih je po dopisnicah na dne 23. sept. t. l., uro pa je previdno pozabil zapisati. Polovica odbornikov stanuje zunaj Črnomlja, in so prihajali drug za drugim ves dan, oni pa, ki so zjutraj prišli so popoldne odšli, ker niso mogli do večera čakati, oni, ki so popoldne prišli, pa zopet niso bili sklepčni sami, tako, da ni bila mogoča sklepna seja. Ne vemo, da li ima g. Kožar slabo vest ali kaj. G. Kožar trdi, da so bili računi vsako leto pregledani, pozabi pa zopet na to, da se morajo računi občnemu zboru zakupnikov v odobrenje predložiti. Sicer pa so bili neki računi pregledani le l. 1906. in še takrat se je baje našla pomota samo za tisoč kron. Čuje se tudi, da je g. Kožar postavil vse stroške za vozove, ki so dovažali krčmarje, ki niso prišli pravočasno k zakupu, na naš račun. Ali gre to? Kupil je baje tudi svojemu dacarju bicikel na naš račun. Ali gre to? — G. Kožar se najlozje znebi takih sitnosti in prepreči širjenje podobnih govoric na najenostavnejši način, če predloži občnemu zboru zakupnikov čiste račune namesto da se jezi in žuga, da bo „Belokranjca“ tožil. Ta ni nič kriv na vsem tem. Predložite nam natančne račune, boste pa imeli mir. Zato kličemo še enkrat: **Ven z računi!**

Več krčmarjev — zakupnikov.

Znana narodna tvrdka Ivan Jelačin v Ljubljani je darovala „Društvo slovenskih književnikov in časnikarjev“, zopet 100 K za kar se blagemu dobrotniku, ki podpira sploh vsa mogoča narodna društva, najtopleje zahvalujemo ter priporočamo to zavedno narodno tvrdko, posebno njeno Zvezno cikorijo.

Prestavljen je iz Črnomlja sodni pristav Ant. Kuder v Novomesto. — Na tem odlikovanju mu iskreno častitamo, zlasti ker ima tudi dobro stran v gmotnem oziru: v Novem mestu je gimnazija, tako da bo lahko šolal svoje otroke. Gosp. Kuder je bil jako priljubljen sodnik, ker je izrasel iz naroda, poznal narodove odnošaje in jih povsod upšteval. Ljudstvu je šel povsod na roke. Vsako nedeljo brez izjeme je bil v uradu, da so lahko opravili pri njem tisti, ki med tednom niso mogli priti k sodišču radi kakega zadržka. Ob nedeljah so prišli v Črnomelj k maši in hkrati opravili pri sodišču. S kmetom je ravnal v uradu kot s človekom. Ljudi je vedno podučil in jih poravnal pri tožbah, če je le šlo. — Vse to omenjamo zato, da se kmet prepriča, kako važno je, če so uradniki Slovenci in ne privandrani

Nemci. Taki ne razumejo našega ljudstva, še manj pa čutijo z njim. Gosp. Kuder je bil glede narodnosti neizprosen in značajan, vsled česar je imel tudi nekaj sovražnikov, kakor jih ima vsak, osobito pa še sodnik. Želimo si samo vrednega naslednika.

Nemške vžigalce rabi župnik Peharc v svojem župnišču.

Novo Sokolsko društvo v Beli Krajini. V Črnomlju se je osnovalo telovadno društvo Sokol in so bili izvoljeni pri občnem zboru dne 10. t. m. sledeči odborniki: Starosta: g. dr. Malerič Josip, zdravnik, podstarosta: g. Anton Zurec, trgovec, načelnik: g. Ignacij Klim, c. kr. davkar, odborniki: gg. Ivan Ušlakar, not. kandidat, Avgust Kunc, trgovec, Janko Strugar, tesar, Alojz Fabian, črevljar, Jože Skubic, gostilničar, Janko Weiss, c. kr. sodni sluga, Jakob Šenica, posestnikov sin. Namestniki: Jože Fabian, urar, Eppich Anton, sedlar, Franc Malerič, črevljar. Pregledniki: Kramarič Fr., c. kr. eksekutor, Schiller Rudolf, učitelj. Novemu društvu, ki ima dosedaj 122 članov, med njimi 61 dam, želimo lepega procvitanja. Krepite si v njem telesa in navdušujte se za narod. Zlasti priporočamo vsem trgovcem in obrtnikom, da naj pošljejo v Sokola vajence itd. ker tako mladi fantje pridejo v pravo družbo, se navadijo nastopa in se izobrazijo. Na zdar!

Kakšna bo zima? Ker je letos vladala celo leto burja, imeli smo skoraj samo lepo vreme, zato je bila suša. Po zakonih izjednačbe in verjetnosti soditi, moral bi vladati po zimi večinoma sam jug. Zima bo torej mila, snega pa jako obilo in tudi tako sitne plundre ali brozge ne bo manjkalo. (Če bo le res. Op. stavca).

Neprevidno je kolesaril dne 8. sept. t. l. Ive Majerle iz Vrčič proti Kotu. Podrl je na tla okoli 65 let staro Marijo Kočevar, ki se je nekoliko pobila.

Konja in voz sta nazaj dobila Mate Dajčman iz Mavrlena in Motež iz Narajca. Veljačič, ki je oboje okradel, je prodal voz nekemu trgovcu Fricu v Brod Moravicah za 20 K, konja pa v Fröhlichovi trgovini v Črnomlogu za 26 K. Konjsko opravo in belc je Veljačič baje izgubil.

Olepševalno društvo za Metliko, kje si? Z novo železnico postane Metlika metropola. Za tako stvar bi se pa morali pravočasno pobrigati; ker gotovo ne bomo mogli zlasti nekaj idiličnih pogledov na nagližeje naših palač odpraviti čez noč, na dan otvoritve železniškega prometa, ker menda Metlike ne bomo takrat čez noč hoteli na znotraj obrniti, kot Ribničan lonec. Olepševalno društvo naj bi nastopilo ob pravem času. Seveda bo predvsem njegova naloga, odstraniti še gori omenjene intimne strani naših hiš, ki zlasti ob prihodu v mesto, tujcu kažejo, da ni res, da bi bil Slovenec tujcem nasproti tako „zaprt.“ — Ravnotako bi ne škodovalo, če bi se začelo v našem mestu misliti na regulacijski načrt, po katerem bi se zidalo, sedaj ko z novo dobo napoči gotovo živahnjša stavbna sezona. Ker se bo gotovo zidalo dosti novih hiš, bi

bila zelo hvaležna naloga lepševalnega in regulačnega odseka, da bi uplivala pri potrditvi načrtov novih hiš, da bi se ne židale dolgočasne „škatlje“ iz tovarniških predmestij, temveč okusne hišice, mogoče v kranjskem slogu. Gotovo bi se tudi belokranjski narodni motivi dali lepo porabiti. — Sedaj po končanih volitvah pričakujemo, da se mladi in stari najdejo pri realnem delu, in da se ne bo s kako „načelno“ opozicijo in „načelnim“ odporom izgubljalo časa. Z železnico pridejo novi časi za naše mesto, in želeti bi samo bilo, da bi Metličani dokazali v vsakem oziru, da so zate nove čase zreli, da tudi domačini znajo iti za časom, da ne bo treba v Metliko šele tujcev, ki bi dokazali, kaj se da iz Metlike z nekaj resne volje napraviti!

Predgrajska dekleta, berite „Domoljuba“, da boste videle, kako se laže. Pravi, da vas je obsodil pristav Kuder; ve pa dobro veste, da to ni res in da torej ni mogel čudnega obraza delati, ko je zvedel, da ste pomiloščene. Kakor o tukajšnjih zadevah, tako se laže tudi o zadevah od drugod.

Zanikarnost v Črnomlju. Vsako še tako zapuščeno gorsko vas je preletela groza radi tega, ker sta bila v Ljubljani ustreljena dva Slovenca, 22 letni mladenič in 15 letni dijak. Vse občine so izjavile svoj protest — le mestna občina v Črnomlju odobruje to s tem, da molči. Dvakrat se je sklicala seja, pa je bila obakrat nesklepčna. Prvič jo je sklical „kunštni“ župan Mazi — na 10. uro dopoldne, ker je vedel, da ves prvi razred, učitelji in uradniki, ne morejo med uradnimi urami k seji. Drugič jo je sklical ob osmih zvečer — toda glej ga spaka, župnik Peharc in njegovi kimovci so zapisali na vabilo, da po noči ne gredo k seji. Pribiti je treba, da so se vršile do zdaj vse občinske seje več ko 20 let vedno zvečer ob osmih, pa ni bilo župnika in njegovih kimovcev nikoli strah — ker so imeli večino. Zdaj, ko so v manjšini, pa obstruirajo z izgovorom, da jih je strah. Neodpustno je tako zavlačevanje seje tudi zato, ker je na dnevnem redu praznovanje cesarjevega jubileja v Črnomlju. Župnik Peharc in župan Mazi torej nočeta praznovati cesarjevega jubileja. Sram jubilo! — „Domoljub“, tu pometaj!

Župan Skubic v Črnomlju je rekel enkrat v neki gostilni v Črnomlju, da naj vržejo nabiralnik za družbo sv. Cirila in Metoda iz gostilne. Lep slovenski župan to! No, pa saj je zadnjič tudi v Semiču, ko je kupoval vino, samo hajlal in prepeval nemške, ozir. kočevske pesmi.

Metliški Sokol. Dve leti je že, kar je bil ustanovljen „Belokranjski Sokol“. Oni, ki so položili temeljni kamen temu prepotrebni družstvu, se niso strašili težav, ki so jih čakale; zastonj so bili oni nasmehi, s katerimi se je sprejemalo to novo idejo, zastonj je bilo vse delovanje nasprotnikov, mladi Sokol je razpel krila ter se vzdignil v višave ter ponosno zrl na svoje delo. Mlado sokolsko društvo se je razcvitalo in kmalu so lahko pokazali

mladi Sokoliči, da ni bil zastonj oni napor in trud, pri katerem je bilo potreba toliko samozatajevanja, o katerem ni vedel nihče, kajti vse se je vršilo med štrimi stenami in geslo: „Ne časti ne slave“ je bilo tem mladeničem vedno pred očmi. Niso zahtevali za svoje delovanje nikoli časti, kajti vedno so si bili svesti, da njih delo ni nič drugega, kakor delo za naš narod, za našo domovino in ta misel nas je vedno navdajala in s to mislijo smo šli vedno veseli na delo ter delali tiho, mirno, nobenemu nič hudega želeč. Vedno večje število mladeničev se je zbiralo v telovadnici, dan za dnevom je naraščalo njih število. To pa nikakor ni bilo dovolji nekaterim gospodom in izrekli so svoj „Anathema“ nad Sokolom, poslali so ga v prokletstvo, In ko so vstopili v sokolske vrste tudi otroci, tedaj je pa bilo njihovega potrpljenja konec in začeli so ruvati proti Sokolu od vseh strani. Ko so pretresali slovensko domovino žalostni dogodki, tedaj se je pri nas najbolj delalo proti našemu edinemu res narodnemu društvu in hoteli so ga gospodje strmoglaviti. Gosp. Peter se je celo tako daleč spozabil, da je imenoval Sokole brezverce, krivoverce itd. in vse to javno na prižnici ter pozivljaj stariše, da naj svojih otrok ne pošiljajo v sokolsko telovadnico, češ tam so sami krivoverci. Torej tako daleč smo že prišli. Gosp. Peter sedaj vas pa vprašamo, kdo je večji krivoverec mi ali vi, ki oni prostor, ki je vsakemu poštenemu človeku svet, izrabljate za take namene. Kdo je večji krivoverec mi Sokoli ali vi, ki ona sveta čustva pobožnega ljudstva izrabljate za vaše namere, ki vam ni sveto to, kar je vsakemu človeku, ki ima le količkaj srca. Da, da kdo je večji krivoverec. V naših sokolskih vrstah vlada vedno toliko poštenja, da spoštuje vsak posameznik versko prepričanje drugega, ter se še nikdo ni dotaknil tega, kar je vsakemu najsvetejše, kajti pri nas vlada bratska ljubezen in „ljubi svojega bližnjega bolj kakor samega sebe“ poznamo mi bolj, kakor pa vi tam v farovžu, akoravno imate vedno te besede v ustih. Ako še ne veste, povem vam zdaj, da sokolska društva niso nikakšna politična društva, njih namen je edino vzgojiti krepke, čvrste mladeniče, ki bodo vedno stali na straži ter varovali svoj narod, njih namen je ljudstvo izobraziti ter mu pokazati pot do svobode, pot do lepše slovenske bodočnosti. Gospod Peter, kaj je na tem brezverskega, če Sokol zbira mlade fante ter jim krepki duha in telo, krepki voljo, da ne bo mladi svet več vrtel svojega ideala v gostilni in kroku, temveč pri resnem delu. Kaj s tem Sokol ne naredi mnogo več, kot neprestano hujskanje s svetega mesta v cerkvi, če utrdi svojim članom voljo, da se znajo premagati in svoj prosti čas porabijo za telovadbo, namesto da bi pijančevali in preklinjali po gostilnah. Zato bodo pač vsi pametni stariši in gospodarji vedeli ceniti Sokola in mu bodo hvaležni, ker daje njih deci in učencem priložnost, da se izobrazijo. Sokol naj pa še zanaprej goji med svojimi člani praktično krščansko ljubezen, bratstvo med svojimi člani, ono ljubezen, ki se vedno

bolj umika iz cerkev ter prepušča to sveto mesto strankarski politiki in prepirljivosti. Mi hočemo imeti bratsko ljubezen med sabo vsak dan, vsako uro, ne pa, da bi bila ista zaprta v cerkvah, kamor bi jo smeli iti gledat, kadar — plačamo prispevke za razno štolnino. Nazdar!

„Domoljub“ zatajil resnico „hčerko božjo“. „Domoljub“ prinaša v 41. štv. t. l. med Belokranjskimi novicami. Koncem dopisa „Iz Črnomlja“ sledeči stavek „Pred kratkim je izšel „Belokranjec“ v žalni obliki, ker žaluje za tem, da so odpravili pred 60. leti tlako in desetino.“ Ker je naš list v žalni obliki izšel le dvakrat, a je bila zadnja številka zaplenjena, se more gorenji stavek nanašati le na uvodni članek v str. 13. od 15. IX. t. m. našega lista: 1848. — 7./IX. 1908. Vse čitatelje pozivljemo, naj si oni članek še enkrat prečitajo. Videli bodo, da smo ga v žalni obliki dali natisniti ne, ker žalujemo za odpravo tlake, kot trdi posvečeni lažnik v „Domoljubu“, temveč baš tam pravimo „60 let je preteklo, kar je postal kmet človek“ in ob tej priliki se spominjamo vseh onih tisočev in tisočev slovenskih kmetov trpinov, ki so bili za časa kmetovskih bojev proti nemškim grofom in bogatim samostanom pobiti, pobešeni, živi pečeni, na kose razstrgani itd. Torej ravno **narobe**, kar trdi „Domoljub“. Ker pa njegovega dopisnika ne smatramo tako za neumnega, da bi ne bil razumel našega članka, a da bi pa bil vedoma lagal, si pa tudi ne moremo prav misliti od njega kot dopisnika takega lista kot je „Domoljub“, ki ima vedno polna usta vere, zato nam ne preostaje drugega, kot prepričanje, da je na posvečenega dopisnika uplival čas trgatve, in letošnjega mošta. Skratka, če ni zarukan in če vedoma ne laže, je bil pri pisanju onega stavka skrivnostno sladko ginjen“, po domače povedano pijan ko čep, da ni vedel kaj piše. Pozivljamo ga javno, da v prihodnji številki „Domoljuba“ to „pomoto“ popravi, če ne v „Belokranjcu“ dotični naš članek in njegovo trditev še enkrat dobesečno, natisnemo da se Belokranjci prepričajo, kako lažnjiv in hudoben zna „Domoljub“ včasih biti.

Smešnice: Več blaznikov (norcev) je delalo na vrtu, ko se jim ravno ni prehudo mešalo. Po kosilu poležejo pod drevje in tudi njih čuvaj zaspi. Kar se nenadoma zmeša enemu, ki vzame sekuro, se priplazi po prstih do spečega paznika in mu odseka z enim mahom glavo. Nato prime glavo za lase in jo skrije v neko listje ter pravi na glas se smejoč: „Hi, hi, hi, no, ta bo pa iskal svojo glavo, ko se bo zbudil“. — Zakaj je dal Bog tudi letos, ko je bila taka suša, Kočevcem dobro letino, dasiravno kolnejo in se pridušajo? — Odgovor: „Ker je kočevski jezik tak, da njih kletve sam Bog ne razume.“

Za kratek čas.

Vprašanje in odgovor. „Kdaj prične človek napredno misliti?“ — „Kadar k pameti pride.“

Naročajte in širite
Belokranjca.

RUDOLF MIKULIČ
 mizar na Vinici

izdeluje mizarska dela po najnižji ceni in prodaja vse vrste suhe robe kakor zibke, škafe, rešeta itd.

Slovinci, podpirajte domače obrtnike.

Podpisani se priporočam slavnemu občinstvu za vsa v mojo stroko spadajoča dela, katera se izvršujejo dobro in trpežno po primerno nizki ceni.

mizar **JOSIP JUDNIČ** mizar
 •• Stranska vas — Semič. ••

Peč se vam nikdar ne podere
 če jo kupite v moji zalogi.

FRAN PILETIČ, Gradac.

Izdelovanje in zaloga peči vseh velikosti in slogov kmečke in visoke, secesijon itd.

Zanesljivo najboljše **slamorenice, reporeznice**, kakor vse druge poljedelske stroje, pluge in brane, **gnojnične sesalke** v najboljši kakovosti, nepremočljive **vozne plahte**, in take **za komate, zajamčena umetna gnojila** itd.

dobite pri

narodni tvrdki „Merkur“ P. Majdič,
 trgovina z železnino v Celju, Štajersko.

Ceniki, pojasnila in navodila z obratno pošto zastonj.

Kmetske hranilnice in posojilnice v Beli Krajini.

Hranilne vloge sprejemajo od vsakogar. Posojila dajejo le svojim članom.

Slovenski denar v slovenske zavode!

Kdor želi svoj denar iz nemškega zavoda (kočevske mestne hranilnice ali ljubljanske kranjske) dvigniti in vložiti v domač zavod, zadostuje, če izroči ali pošlje po pošti priporočeno (rekomandirano) slovenskemu zavodu dotično hranilno knjižico. Ta mu takoj da drugo hranilno knjižico, glasečo se na ravno toliko, kot je v prvi knjižici vpisano. Denar pa pri tujem zavodu vzdigne slovenska hranilnica sama.

Ne nadlegujmo Nemcev z našim denarjem. Pravijo nam, da smo »Vindiše Hunde«. Ne žalimo teh gospodov s svojim denarjem, da jim ne bo treba imeti opravka s »slovenskimi psi«.

Slovenec k Slovincu!

Dobliče Člani morejo biti le prebivalci občin **Dobliče, Talčji vrh** in **Tančja gora**.

Obrestna mera vlog in posojil ter uradne ure se razglase po otvoritvi.

Gradac Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občin **Gradac, Griblje, Podzemelj** in **Vinji Vrh**.

Uradne ure vsako 1. in 3. nedeljo od 2.—4. ure popoldne.

Preloka Člani morejo biti le prebivalci župnije **Preloke** ter občin **Adlešiče** in **Tribučje**.

Obrestna mera vlog in posojil ter uradne ure se razglase po otvoritvi.

Stari Trg Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občin **Čepļje, Dol, Dolenja Podgora, Radence** in **Stari Trg**.

Uradne ure vsako 1. in 3. soboto od 9.—12. ure dopoldne.

Vinica Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po 6% , na vknjižbo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občine **Vinice** in vasi **Gor.** in **Dol. Bojanci**.

Uradne ure vsako nedeljo od 9.—10. dop. in četrtek od 1.—2. pop.

Vrh Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občine **Vrh**.

Uradne ure vsako nedeljo od 9.—12. ure dopoldne.